

فصل ۱۹

عمران شهری

مقدمه

آمارهای ارائه شده در این فصل مربوط به خدمات شهری شامل تعداد کشتارگاه‌ها، تعداد ایستگاه‌های آتش‌نشانی، وضعیت حمل زباله، میداین میوه و تره‌بار، فضای سبز شهری، پارک‌های عمومی و جنگلی و آرامستان می‌باشد. آمارهای فوق توسط ۱۷ شهرداری استان تهیه و در این فصل آورده شده است.

تعاریف مفاهیم

زباله: هر گونه مواد جامد یا نیمه جامد غیر قابل استفاده که ناشی از فعالیت‌های اجتماعی و تولیدی خانگی، کشاورزی و صنعتی باشد و از روند مذکور خارج شده باشد، زباله نامیده می‌شود. مواد مزبور حتی اگر قابل بازیافت باشند باز هم در شمول چنین تعریفی قرار می‌گیرند.

تاکسی: وسیله نقلیه موتوری عمومی مسافری عموماً از نوع سواری است با مشخصات ویژه که امتیاز بهره‌برداری از آن توسط شهرداری صادر می‌شود.

مینی‌بوس: مینی‌بوس، وسیله نقلیه موتوری مسافری زمینی غیر ریلی است که تعداد صندلی‌های آن (شامل صندلی راننده) حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۱ باشد.

اتوبوس: اتوبوس، وسیله نقلیه موتوری مسافری زمینی غیر ریلی است که تعداد صندلی‌های آن با صندلی راننده و کمک راننده ۲۲ یا بیش‌تر باشد.

تقسیم‌بندی فضای سبز (انواع کاربری فضای سبز)

پارک شهری: وسعت این پارک‌ها از یک هکتار به بالا می‌باشد. منطقه شهری بخشی از شهر است با ساختمان‌های همگن و خدمات لازم برای زیست جمعیت اسکان‌یافته در آنها. عملکرد پارک‌های منطقه ای شهری عبارت است از ایجاد تنوع و فاصله بین ساختمان‌های عادی شهری و تمرکز فضای سبز بین آنها جهت تغییر طبیعی هوای آلوده در جایی که تراکم جمعیت بیش‌تر و ساختمان‌های فشرده‌تر باشند، پارک‌های منطقه ای شهری به عنوان یک چشم‌انداز سبز اهمیت و نقش موثری پیدا می‌کند. این پارک ها دارای زمین بازی برای گروه‌های مختلف سنی، بخش‌هایی برای استراحت خردسالان و بزرگسالان و سایر خدمات عمومی است.

لازم به ذکر است پارک‌های شهری به دو گروه توده درختکاری و توده غیر درختکاری تقسیم می‌شود.

پارک محله‌ای: پارک‌هایی می‌باشند با وسعت کم و قابلیت دسترسی زیاد، بیشتر به صورت پیاده، استفاده‌کنندگان این پارک‌ها را خردسالان و افراد مسن تشکیل می‌دهند. تجهیزات این گونه پارک‌ها نیز در این جمعیت برنامه‌ریزی می‌شوند. پارک‌های عمومی محله‌ای در داخل شهرها به طور معمول بیش از یک هکتار گسترش ندارند. معمولاً تجهیزات پارک‌ها عبارتند از: زمین بازی برای کودکان زیر ده سال، بخش‌های اختصاص یافته برای استراحت، کف‌پوش چمنی و تعدادی درخت سایه‌انداز.

لازم به ذکر است پارک‌های محله‌ای به دو گروه توده درختکاری و توده غیردرختکاری تقسیم می‌شود.

پارک همسایگی: فضاهای سبز زیر ۱۵۰۰ متر مربع که شامل امکانات تاسیسات رفاهی و مبلمان شهری باشد که پارک‌های همسایگی به دو گروه توده درختکاری و توده غیردرختکاری تقسیم می‌شود.

این نوع پارک‌ها در رابطه مستقیم با واحدهای مسکونی قرار دارند و به عنوان یک فضای نیمه خصوصی در مجتمع‌های مسکونی یا در کنار گذرهای ارتباطی و یا فضاهای خطی و متمرکز واحدهای مسکونی واقع می‌شوند.

پارک‌های جنگلی: به پارک‌هایی گفته می‌شود که در حاشیه شهر باشند و حداقل امکانات و مبلمان شهری و گیاهان پوششی به ویژه چمن را دارا هستند. عموماً کاربری شهری نداشته و بیش‌تر تأثیرات زیست محیطی دارند.

رفیوژ خیابان: قطعات فضای سبز درون خیابان‌ها به صورت پیوسته و طولی که مسیر ترافیکی را از هم جدا می‌کند (فاصله بین پیاده‌رو و سواره‌رو، همچنین فاصله بین دو سواره‌رو) که شامل: الف) گذر زیر ۱۲ متر ب) گذر بالای ۱۲ متر ج) اتوبان شهری (۱-باند حفاظتی اطراف بزرگراه‌ها ۲-رفیوژهای اتوبان) د) خیابان (۱-بدون رفیوژ میانی ۲-با رفیوژ میانی (۱-رفیوژ خاص (تعدادی از رفیوژها که به خاطر عرض زیاد دارای معبر پیاده‌رو یا باند دوچرخه می‌باشند و بیش از یک قطعه باشد) ۲-شامل یک قطعه فضای سبز باشد). لازم به ذکر است رفیوژهای خیابان به دو گروه الف) توده درختکاری و ب) توده غیر درختکاری تقسیم می‌شود.

قطعات پراکنده فضای سبز: فضاهای سبزی که فاقد امکانات تاسیسات رفاهی ومبلمان شهری باشد که شامل (۱- توده درختکاری ۲- توده غیردرختکاری)

- در مورد فضاهای سبز که از جنس سطح دو بعدی نمی‌باشد، نظیر احداث دیواره‌های سبز و یا توسعه های مربوط به بام سبز که گاهاً در روی سطح سخت برخی از قطعات فضای سبز ایجاد می‌شود می‌بایست مساحت این قسم از قطعات فضای سبز به صورت زیر مجموعه‌ای از همان قطعه ذکر شود. همچنین اینگونه فضاهای سبز که در خارج از قطعات موجود فضای سبز باشد (از نوع توسعه سطحی احداث) خود شامل شماره قطعه جدیدی می‌باشد.

کمربند سبز: برای تعیین حدود شهر، کنترل گسترش شهر، جلوگیری از رشد بی‌رویه و به هم خوردن تناسب ساخت مورفولوژی شهر ایجاد می‌شوند.

کمربندهای سبز در روند پویای شهر ممکن است نقش اولیه خود را از دست بدهند ولی نقش بالقوه آنها به عنوان فضای سبز تعادل بخش و تفرجگاه شهری و شاخص زنده جهت تشخیص روند شهر یا برجا می‌ماند. ساخت این کمربندها در پیرامون شهرها نقش‌های زیر را ایفا می‌کند:

- جلوگیری از انهدام زمین‌های قابل کشت در حومه در اثر گسترش شهرها.

- تصفیه و تلطیف هوای شهر و غربال بادهای ورودی شهر.

- جلوگیری از گسترش بی‌رویه شهر، بهره‌برداری اقتصادی با بازدهی مفید از سرمایه‌گذاری انجام شده.

کشتارگاه: کشتارگاه مکانی است برای انجام ذبح قانونی و بهداشتی احشام که توسط شهرداری با رعایت کلیه اصول بهداشتی احداث گردیده است. پس از ذبح لاشه توسط نماینده بهداشت مورد معاینه قرار گرفته و بعد از تأیید با وسایل نقلیه مخصوص جهت حمل، تحویل قصابی‌های سطح شهر می‌گردد.

آرامستان: محلی است محصور که طبق نقشه مصوب شهرداری‌ها خیابان بندی و درخت‌کاری و گل‌کاری شده و مطابق اصول بهداشتی برای متوفیانی که به امانت گذارده شده، ساخته می‌شود. این محل باید دارای اتاق‌های متعدد جهت مشایعین، گورکنان و گذاردن متوفیان باشد و تمام اوقات، لوازم دفن از قبیل آهک، آجر و غیره موجود باشد.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۶، استان دارای ۸ کشتارگاه بوده است. متوسط کشتار روزانه این کشتارگاه‌ها برای دام سبک، ۳۰۰ رأس و برای دام سنگین ۳۰ رأس بوده است. در این سال، تعداد ۲۲ ایستگاه آتش‌نشانی وجود داشته است. شایان ذکر است که شهر چیتاب فاقد ایستگاه آتش‌نشانی بوده است.

همچنین در این سال، ۳ میدان میوه و تره‌بار با مساحتی حدود ۳۶۲۰ متر مربع فعال بوده است. در سال فوق، تعداد ۹۲ پارک عمومی و فضای سبز با وسعت حدود ۴۴۲/۶ هکتار وجود داشته که ۴۲/۹ درصد آن در شهر دوگنبدان و ۳۱/۲ درصد آن در شهر یاسوج بوده است. همچنین در این سال، تعداد ۷۶ خودرو حمل زباله و ۴۴ آرامستان وجود داشته است.

در سال ۱۳۹۶، تعداد ۲۵۸۷ دستگاه وسایل نقلیه از جمله اتوبوس، مینی‌بوس و تاکسی در استان مشغول به کار بوده اند.

در این سال، در شهر یاسوج، ۳ ایستگاه آتش‌نشان با جمعیت زیر پوشش ۱۴۵۰۰۰ نفر و سطح پوشش ۹۶۰۰ هکتار و ۴۳ نیروی آتش‌نشان مشغول فعالیت بوده‌اند. متوسط زمان رسیدن به محل حادثه حدود ۳:۶۶ دقیقه بوده است.

۱۹-۱- خدمات شهری: ۱۳۹۶

شهر	کشتارگاه			تعداد ایستگاه های آتش نشانی	میدان میوه و تره بار		حمل زباله	
	تعداد	متوسط کشتار روزانه دام سبک ^(۱) (رأس)	متوسط کشتار روزانه دام سنگین ^(۱) (رأس - نفر)		تعداد	وسعت (مترمربع)	تعداد خودرو	زباله حمل شده در سال (تن)
جمع.....	۸	۳۰۰	۳۰	۲۲	۳	۳۶۲۰	۷۶	۱۴۵۷۰۲
باشت.....	۱	۱۵	۲	۱	۱	۶۵۰	۳	۴۳۸۰
پتاوه.....	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱۸۲۵
چرام.....	۱	۳۰	۵	۱	۰	۰	۳	۴۰۰۰
چیتاب.....	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۹۲۰
دوگنبدان.....	۱	۱۷۰	۷	۲	۱	۲۴۷۰	۱۷	۲۸۸۰۰
دهدشت.....	۱	۴۵	۱	۲	۰	۰	۴	۱۸۰۰۰
دیشموک.....	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱۷۰۰
سرفاریاب.....	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱	۱۹۲
سوق.....	۱	۱۰	۱	۱	۰	۰	۲	۳۰۰۰
سی سخت.....	۱	۳	۲	۲	۰	۰	۳	۴۸۰۰
قلعه رئیسی.....	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۲	۲۵۲۰
گراب.....	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۲	۱۴۴۰
لنده.....	۱	۲۰	۲	۱	۰	۰	۵	۳۵۰۰
لیکک.....	۱	۷	۱۰	۱	۱	۵۰۰	۳	۴۰۰۰
مادوان.....	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۲	۵۴۰۰
مارگون.....	۰	۰	۰	۲	۰	۰	۲	۱۸۲۵
یاسوج.....	۰	۰	۰	۳	۰	۰	۲۴	۵۸۴۰۰

۱۹-۱ - خدمات شهری: ۱۳۹۶ (دنباله)

آرامستان		پارک‌های عمومی		وسعت فضای سبز شهری (هکتار)	شهر
وسعت (مترمربع)	تعداد	وسعت (مترمربع)	تعداد		
۱۴۱۶۷۵۳	۴۴	۳۱۶۴۵۵۹	۹۲	۴۴۲/۶	جمع.....
۶۰۰۰۰	۲	۳۵۰۰۰	۶	۵/۷	باشت.....
۱۰۰۰۰	۲	۳۰۰۰	۱	۰/۳	پاتاوہ.....
۶۰۰۰۰	۲	۶۰۰۰۰	۲	۴۰	چرام.....
۱۰۰۰۰	۲	۷۰۰۰	۱	۰/۲	چیتاب.....
۶۰۰۰۰۰	۳	۵۴۴۹۳۹	۴۰	۱۹۰	دوگنبدان.....
۶۰۰۰۰	۲	۱۶۴۹۲۰	۱۵	۲۵	دهدشت.....
۷۰۰۰	۱	۲۲۰۰	۱	۱	دیشموک.....
۱۲۰۰	۲	۰	۰	۰	سرفاریاب.....
۱۵۰۰۰	۱	۸۰۰۰	۳	۲/۸	سوق.....
۲۰۰۰۰	۱	۲۵۸۰۰۰	۵	۲۶	سی سخت.....
۱۰۰۰۰	۱	۸۵۰۰	۲	۱/۱	قلعه رئیسی.....
۲۰۰۰	۱	۰	۰	۰/۱	گراب.....
۱۶۵۵۳	۱	۴۸۰۰۰	۵	۵/۳	لنده.....
۱۵۰۰۰	۳	۲۵۰۰۰	۲	۴	لیکک.....
۳۰۰۰۰	۲	۰	۰	۰/۳	مادوان.....
۱۰۰۰۰۰	۳	۲۰۰۰۰	۱	۲/۸	مارگون.....
۴۰۰۰۰۰	۱۵	۹۸۰۰۰۰	۸	۱۳۸	یاسوج.....

۱) دام سبک شامل گوسفند و بز و دام سنگین شامل گاو، گاومیش و شتر می‌باشد.

مأخذ: شهرداری‌های استان کهگیلویه و بویراحمد.

۲-۱۹- تعداد وسایل نقلیه عمومی درون شهری بر حسب نوع در پایان سال ۱۳۹۶

شهر	جمع	اتوبوس	مینی بوس	تاکسی
جمع.....	۲۵۸۷	۵۹	۶	۲۵۲۲
باشت.....	۲	۰	۰	۲
پاتاوه.....	۰	۰	۰	۰
چرام.....	۱۳	۰	۰	۱۳
چیتاب.....	۲۰	۰	۰	۲۰
دوگنبدان.....	۸۷۲	۲۲	۰	۸۵۰
دهدشت.....	۴۷۵	۴	۰	۴۷۱
دیشموک.....	۰	۰	۰	۰
سرفاریاب.....	۰	۰	۰	۰
سوق.....	۲۶	۰	۰	۲۶
سی سخت.....	۱۱	۰	۲	۹
قلعه رئیسی.....	۳۶	۰	۰	۳۶
گراب.....	۱۰	۰	۰	۱۰
لنده.....	۴۸	۰	۰	۴۸
لیکک.....	۸	۰	۴	۴
مادوان.....	۳	۰	۰	۳
مارگون.....	۰	۰	۰	۰
یاسوج.....	۱۰۶۳	۳۳	۰	۱۰۳۰

مأخذ: شهرداری‌های استان کهگیلویه و بویراحمد.

۳-۱۹- مشخصات ایستگاه‌های آتش‌نشانی در شهر یاسوج

تعداد ناوگان عملیاتی هر ایستگاه	متوسط زمان رسیدن به محل حادثه (دقیقه)	تعداد نیروی آتش نشان	سطح پوشش ایستگاه (هکتار)	جمعیت زیر پوشش	منطقه	سال و نام ایستگاه
۱۱	۴	۲۷	۱۹۹۰	۹۷۰۰۰	۱	.....۱۳۹۰
۱۲	۴	۳۲	۱۹۹۰	۱۰۲۰۰۰	۱	.....۱۳۹۲
۱۲	۵	۳۷	۹۶۰۰	۱۰۵۰۰۰	۱	.....۱۳۹۳
۱۲	۶	۳۸	۹۶۰۰	۱۰۸۰۰۰	۱	.....۱۳۹۴
۱۰	۶	۴۰	۹۶۰۰	۱۳۴۷۰۰	۱	.....۱۳۹۵
۹	۳:۶۶	۴۳	۹۶۰۰	۱۴۵۰۰۰	۱	.....۱۳۹۶
۵	۳:۲	۲۳	۳۰۰۰	۵۳۰۰۰	۱	.....شماره ۱
۲	۳:۵	۱۰	۳۳۰۰	۴۹۰۰۰	۱	.....شماره ۲
۲	۳:۵	۱۰	۳۳۰۰	۴۳۰۰۰	۱	.....شماره ۳

مأخذ: شهرداری یاسوج.

۱۹-۴- مقایسه توزیع فراوانی آتش‌سوزی‌ها و حوادث به تفکیک ایستگاه‌های آتش‌نشانی در شهر یاسوج

سال و نام ایستگاه	منطقه	تعداد حوادث	تعداد آتش‌سوزی
.....۱۳۹۰	۱	۳۲۱	۳۷۱
.....۱۳۹۲	۱	۵۸۵	۳۹۵
.....۱۳۹۳	۱	۵۴۸	۴۴۶
.....۱۳۹۴	۱	۴۶۱	۵۱۷
.....۱۳۹۵	۱	۱۱۶۳	۴۴۲
..... ۱۳۹۶	۱	۷۰۲	۵۷۰
.....شماره ۱	۱	۴۰۰	۱۲۴
.....شماره ۲	۱	۱۱۸	۳۰۶
.....شماره ۳	۱	۱۸۴	۱۴۰

مأخذ: شهرداری یاسوج.

۱۹-۵- زباله حمل شده خانگی به تفکیک مناطق شهرداری یاسوج (تن)

سال و مناطق	پسماند حمل شده خانگی
.....۱۳۹۰	۲۹۲۰۰
.....۱۳۹۲	۳۶۵۰۰
.....۱۳۹۳	۳۶۵۰۰
.....۱۳۹۴	۳۶۱۰۰
.....۱۳۹۵	۳۶۵۰۰
..... ۱۳۹۶	۴۵۰۰۰
.....منطقه ۱	۴۵۰۰۰

مأخذ: شهرداری یاسوج.

۱۹-۶- وضعیت فضای سبز شهر یاسوج (مترمربع)

پارک محلی		پارک شهری ^(۱)		مساحت کل فضای سبز ^(۱)	سال و مناطق
مساحت	تعداد	مساحت	تعداد		
۵۰۰۰۰	۱۴	۶۲۰۰۰۰	۴	۹۸۳۷۰۰۰	.....۱۳۹۰
۵۵۰۰۰	۱۵	۶۲۰۰۰۰	۴	۹۸۷۷۰۰۰	.....۱۳۹۲
۵۷۰۰۰	۱۷	۶۳۰۰۰۰	۴	۹۸۸۹۰۰۰	.....۱۳۹۳
۵۷۰۰۰	۱۷	۶۳۰۰۰۰	۴	۹۸۸۹۰۰۰	.....۱۳۹۴
۳۱۵۸۰	۱۸	۹۰۰۰۰۰	۸	۱۴۱۰۰۰۰	.....۱۳۹۵
۳۰۰۰۰۰	۱۷	۹۸۰۰۰۰۰	۹	۱۴۴۰۰۰۰۰	.....۱۳۹۶
۳۰۰۰۰۰	۱۷	۹۸۰۰۰۰۰	۹	۱۴۴۰۰۰۰۰	.....منطقه ۱

قطعات پراکنده فضای سبز ^(۱)		پارک همسایگی		سال و مناطق
مساحت	تعداد	مساحت	تعداد	
۲۰۰۰۰۰	۲۰	۳۰۰۰۰	۲	.....۱۳۹۰
۲۳۵۰۰۰	۲۰	۳۰۰۰۰	۲	.....۱۳۹۲
۲۳۵۰۰۰	۲۰	۳۰۰۰۰	۲	.....۱۳۹۳
۲۳۵۰۰۰	۲۰	۳۰۰۰۰	۲	.....۱۳۹۴
۴۴۸۴۲۰	۳۳	۳۰۰۰۰	۲	.....۱۳۹۵
۴۰۰۰۰۰۰	۳۸	۳۰۰۰۰۰	۲	.....۱۳۹۶
۴۰۰۰۰۰۰	۳۸	۳۰۰۰۰۰	۲	.....منطقه ۱

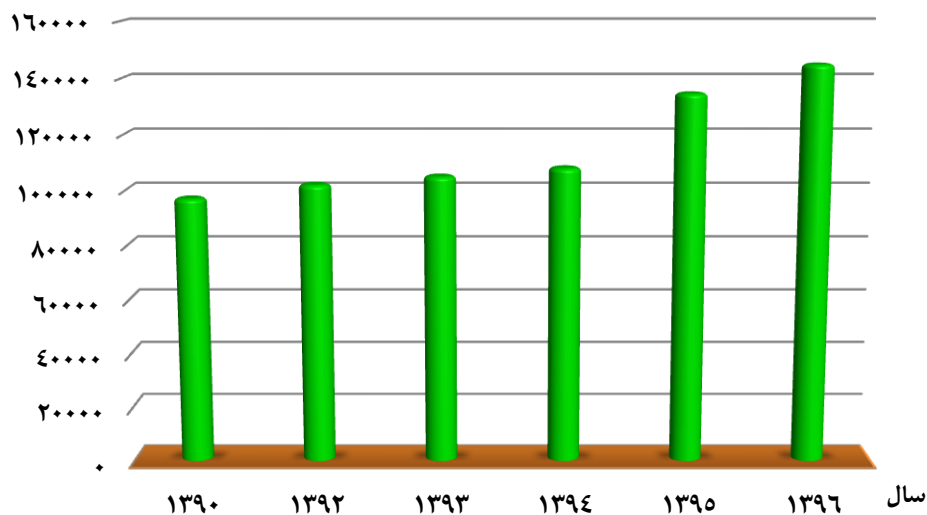
۱۹-۶- وضعیت فضای سبز شهر یاسوج (دنباله) (مترمربع)

مساحت پارک جنگلی	مساحت کمربند سبز	مساحت رفیوژ، جزیره ترافیکی و میدان	مساحت انهار	سال و مناطق
۸۹۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۰	۰۰۰	.....۱۳۹۰
۸۹۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۰	۰۰۰	.....۱۳۹۲
۸۹۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۰	۰۰۰	.....۱۳۹۳
۸۹۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۰	۰۰۰	.....۱۳۹۴
۹۳۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۹۱۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	.....۱۳۹۵
۹۳۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۹۱۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	.....۱۳۹۶
۹۳۰۰۰۰۰	۳۷۰۰۰	۹۱۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	.....منطقه ۱

مساحت باغات احیا و اماکن خصوصی	مساحت آرامستان‌ها	مساحت اماکن و باغات نیمه‌دولتی	مساحت بام و دیوار و بالکن	سال و مناطق
۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۰	۰	.....۱۳۹۰
۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۰	۰	.....۱۳۹۲
۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۰	۰	.....۱۳۹۳
۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۰	۰	.....۱۳۹۴
۵۵۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	۰	۰	.....۱۳۹۵
۵۵۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	۰	۰	.....۱۳۹۶
۵۵۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	۰	۰	.....منطقه ۱

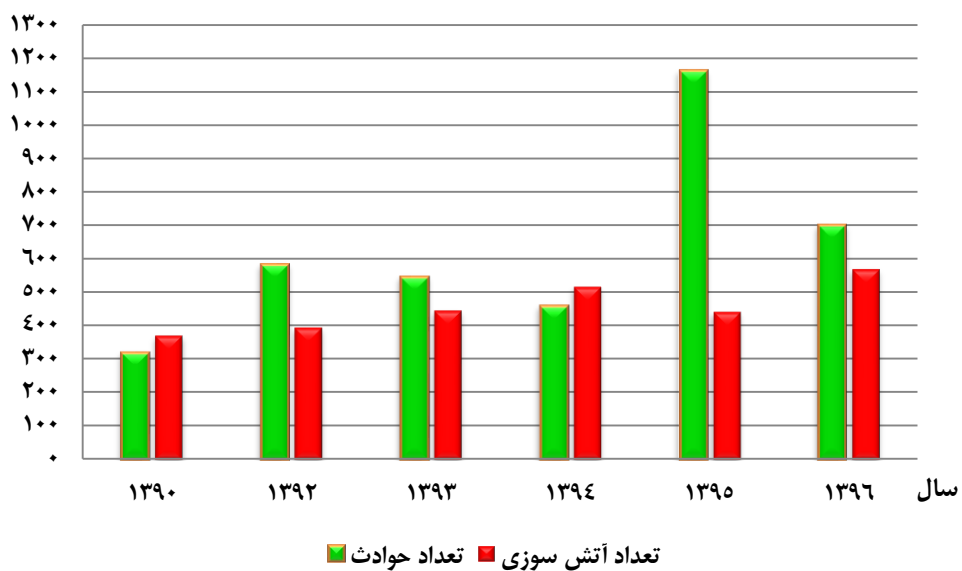
(۱) مساحت کل فضای سبز شامل تمامی پارک‌ها و مساحت قطعات پراکنده فضای سبز می‌باشد.
 (۲) در سال ۱۳۹۶، یک قطعه به متراژ ۸۰ هزارمترمربع مربوط به قطعه چشمه‌نباتی از قطعات پراکنده فضای سبز حذف و به پارک چشمه‌نباتی تبدیل شده که به سرجمع پارک شهری اضافه گردیده است.
 مأخذ: شهرداری یاسوج.

۱۹-۱- جمعیت زیر پوشش ایستگاه های آتش نشانی در شهر یاسوج

منبع: جدول ۱۹-۳

۱۹-۲- مقایسه توزیع فراوانی آتش سوزی ها و حوادث به تفکیک ایستگاه های آتش نشانی در شهر یاسوج

منبع: جدول ۱۹-۴